

## Dvoje častnih družb in njiji dela.

Dvoje društev imamo Slovenci, s katerima se lahko ponašamo. Posebno pa družbi sv. Mohorja ni enake pri nobenem narodu. Ogromno število 41.552 udov je bilo vpisanih v preteklem letu. „To je izbrana armada, katero so priredili navdušeni četovodje, goreči duhovniki in rodoljubi v šotor družbe sv. Mohorja.“ Ni je menda slovenske vasi, kamor bi ne dohajalo po več izvodov Mohorjevih knjig. Tako veliko število udov pa tudi omogoči odboru, da jim podaja ne po jedno ali dve, temuč šestero knjig za majhni letni donesek jednega goldinarja. Zapopadek teh knjig pa je primeren željam in potrebam čitateljev. Kakor verno slovensko ljudstvo pred vsem sega in si želi knjige vernega zadržaja, tako tudi rado čita podučne spise in povesti.

Odbor Mohorjeve družbe, svest si svoje velike odgovornosti, mora pri vsakem spisu dobro prevdariti, ali je pripraven za večino naroda. Zato opominja vsako leto slovenske pisatelje, da si naj, kedar pero vzamejo v roko, predstavljajo kmetijsko hišo, v kateri sedijo domači ob zimskem času okoli mize ali na bližnji peči, sin ali hči pa bere iz knjige. Naj bi se pisatelji učili od nepozabljivega Slomška z narodom čutiti, misliti, govoriti. Po teh načelih presoja odbor poslane mu spise, gotovo silno težka naloga, ako pomislimo, koliko spisov dobiva vsako leto vsled razpisanih daril za poučne spise in povestice.

Za preteklo leto so dobili udje: 1. „Življenje Marije in sv. Jožefa“ VII. zvezek. V tej knjigi bodo posebno zanimali popisi božjih potov sv. Mariji posvečenih. Med temi je lepo število na Slovenskem. 2. Knjiga: „Hodi za Kristusom“ donaša prestavo ljubkih bukvic izveličanega Tomaža Kempčana. Lepo vezan služi tudi za molitvene bukvice. 3. „Občna zgodovina“, 12. snopič. Prezanimivo pisana knjiga bliža se svojemu koncu. Ker se je izdaval v zvezkih, ki se malokje lepo shranjujejo, bode cela knjiga prava redkost, enako, kakor „Življenje svetnikov“, pri kojem so se gotovo pogubili mnogi zvezki.

Ko bi bilo mogoče, bilo bi pač najbolje, da bi se izdavale celotne knjige. 4. „Slovenski Pravnik“ je končan s 5. zvezkom in bode vsakemu, kdor se hoče podučiti v pravnih zadevah, zanesljivi kašipot. 5. „Slovenske večernice“ z mnogim podučljivim in zabavnim berilom, istotako 6. Koledar za l. 1889. Na prvem mestu je povest „Obsojen“ iz spretnega peresa našega rojaka, g. dr. Vošnjaka, kateri že mnogo let s svojimi podučnimi in kratkočasnimi spisi ustreza namenom Mohorjeve družbe. Povest se vrsi v šmarijskem okraju in je spletena iz dveh dogodov, kateri smo tudi mi pred več leti omenili, namreč obsodbo mladeniča po nedolžnem

in zločina, silovitega roparja in tata Guzeja, katerega so končno žandarji ustrelili, kakor je popisano v povesti. Pisatelj lepo opisuje blago materino ljubezen, kesanje zapeljanega mladeniča, katerega izpoved v smrtni bolezni bode globoko genila vsakega čitatelja in pogubo in kazen hudodelca. Podobe k tej povesti narisal je g. Jurij Šubic. Ako je ta povest bolj resna, bode Krsnikova: „Kako je stari Molek tata iskal“, izvestno kratkočasila bralce. Dalje donša koledar potopis: „Zlatomašnik Leon XIII. in slovenski romarji“ izvrstno spisanega od g. dr. Ivana Križaniča, životopise Jos. J. Strossmajerja, Lamberta Ferčnika, dr. V. Zarnika in razgled po svetu, večernice pa mnogo podučnih in zabavnih spisov. Odboru izrekamo zahvalo in priznanje, da je tako skrbno in vestno izbral narodu pripravno berilo.

(Konec prih.)

## Gospodarske stvari.

### Ovčič na kravjem vimenu.

(Konec.)

Kar se tiče krme, ni dobro, če se daje bolni kravi veliko krme, tudi ne, če rada žre; najbolje ji še tekne zelena klaja.

Ako je pa vnetje prav hudo, dobro stori pri bolnem živinčetu, če se mu daje vode, v kateri je raztopljene kuhinjske soli; na naveden škaf vode, dene se je kaci 72 gramov. Če pa krava ne mara vzeti vode, naj se ji vlije vode po dvakrat na den. Tu je dobra dvojna sol, stolčena v drobno štupo; solitar, toda veliko manj, kakor one soli, na vodi in z moko stori isto službo.

Nekateri pravijo, da je treba puščati in še posebno, če je živinče dobro rejeno in ga lomí huda vročnica. Prenaglití pa se v tem, v puščanji, ne sme človek, to naj prepusti zdravniku, če ga mora dobiti, gospodarju pa ne svetujemo, da se podstopi puščanja.

Vnetje, ki je nastalo iz prehlajenja, ozdravlja se, kakor smo že rekli, z gorkimi rečmi in z mazilom. Ako pa je nastalo vnetje iz nesnage na vimenu, treba je vime najpoprej dobro umiti z mlačno vodo, v kateri se je nekaj žajfe razpustilo, potem je izmolsti vime in ravna se na dalje, kakor smo ravno rekli.

Hudo vneto in boleče vime kaže obvezati tako, da leži na kaki mehki podlagi. Vsi vemo, da noga, ki je bolna, ne boli tako, če sloni na čem mehkeem, recimo na postelji ali vsaj na stolu; enako pride tudi bolnemu živinčetu prav, če mu ne visi bolno vimo, ampak sloni na mehki podlagi. Kako pa se taka podlaga napravi, to te uči lastni razum in se ravna po okoliščinah. Rajni dr. Bleiweis nasvetuje v svojem „Nauku“, naj se obveže vime s prtom tako, da se prt na

hrbtu zaveže, ob vimenu pa se naj naredi par lukenj za cecke. Ti torej naj gledajo skozi prt, sicer bi pa težili ostalo vime in bi še sami se vtegnili bolj vneti, ravno za voljo teže, ki se vleže po obvezi na nje. Prt je torej le rahlo nategniti, vime naj le sloni na njem, nikar pa da bi ga prt držal po polnem k trebuhu.

Če je vime trdo, tedaj je iz kraja najbolje zdravilo smodnik, vdela n s smetano, dvekrat na den se vriblje v trdo vime. Ako ne izda to, naj pride mazilo živega srebra na vrsto; to pa se mora pomešati s kafro, se ve, dale malo. Ali če še to ne pomaga, poskusi še z jodovim mazilom in to več dni redoma.

Ako se hoče vime že gnojiti tedaj se naj maže, kakor smo rekli, nikakor pa ne z jodovim mazilom. Če se predere ali ako je treba, vime prereže, umiva se vime samo z mlačno vodo in to, da se osnaži. Druga ni treba, rane se scelijo že same.

Pri vgnjidi treba je vime zmivati z vodo železnega ali bakrenega vitrijola in s kafrovcem. Zoper snet je edino zdravilo kafrovec, če ta ne pomaga, pa je vsako drugo zdravilo odveč. Najbolje, da se pusti žival, kakor je.

Toliko o zdravljenji te bolezni. Dobro bode pa če gospodarji, ako je bolezen hujša, privzamejo živinskega zdravnika, nikakor pa ne pokličejo mazačev — ljudi, ki imajo za vsako tako bolezen trpentinovec ali brinjevo olje. Nikar tega! Ostro mazilo v tem le pokvari in napravi bolezen še hujo. Bolje, če storiš sam po tem, kar smo ti v tem naznanili, ne veruj pa mazačem.

**Sejmovi.** Dne 4. februarja na Dobrni pri sv. Juriji na Ščavnici, v Vojniku, v Jarenini, na Kalobji, v Mariboru, v Vidmu in na Zelenem travniku.

## Dopisi.

**Iz Ribnice.** (Kladivo z napisom § 19) Tako je zavihatel v „Slov. Gosp.“ bivši tukajšnji župan po poročilu dopisnika o volitvah ali vdarilo je na prazno. Opravičenje, češ, da se iz računov razvidi, kam dohodki tekó, to nam še ni dosti jasno, ker ne pojasnjuje, zakaj je imela Ribniška občina zadnja leta po 57 % občinske doklade, v tem, ko se tukajšnja nje posestrima, Janževirh-Arlica, zadovoljuje in dobro izhaja s 30 % in vendar ima skrbeti za 3 šole, ter je brez dohodkov, ki jih donášajo v Ribnici sejmi. Tudi dovoljenja za godbo ne znašajo tam niti tretjino toliko, nego tu. Kam toraj vsi ti dohodki tekó? Dalje pa je treba še vnovič zatrčiti, da je bilo več volilcev izpuščenih, poleg že omenjenega J. Krajca, kaj pa še dela tudi nek Fr. Kalšnik, ki je svoj obojni davek tu na pošti plačal, ter pobotnici o. kr. davkarnice

dobil oktobra meseca iz rok tukajšnjega županstva? Kdo more reči, da se potem ni vedelo za-nj? — Pa če hočete, da bo po njihovem, potem treba še povedati, da res ni bil izpuščen posestnik, p. d. Pavlič, ta je prišel menda po smrti nazaj, dajat Nemcem pooblastila za volitev od svojega posestva, kajti v zapisniku volilcev ni bila upisana žena, marveč le on sam, ter se je imenik še le med volitvijo popravljal in prepisoval. O imenovanem Krajci se je čulo govoriti, kako so ga prosili, ko se je pritoževal, da je izpuščen, naj bi jim zmešnjav ne delal. Mogoče, da se je pod kakimi pogoji tudi volitvi odpovedal; pa takó resnici v obraz biti in s paragrafi groziti, to znajo tudi le strahonje nemčurske, dasiravno bo tehtniča njihovih neresnic potegnila enkrat daleč globlje, kakor one „laži“ slovenskih, in teh se nam pri poročilih o volitvi, kakor je bila zadnja, pač ni treba nikakor posluževati. Dosti!

**Iz Cirkovec.** (Opominj.) V svoji štv. 2 dali ste nam eno toplo za naše poljance v zavedi družbe sv. Mohorja, da so tako rekoč premalo prebujeni. Pri nas so še res nekateri trdo zaspani, za to pa se tudi ne potrudijo nabirati bogatega sadú, ki ga rodi družba sv. Mohorja. Č. g. kaplan še nabirajo za družbo sv. Mohorja. Za eden goldinarček pa si kupi človek šest knjig, v katerih najdeš veliko in pa potrebnega pouka za ta svet; tudi tam v večnosti bo ti v korist, ako si odpustkov nabereš, ki ti jih ponuja družba sv. Mohorja. Moram še stopiti pred vrata naše požarne brambe in zunaj potrkat na nje, ker zunaj je še prosta pot. Stojec na pragu kličem: gospodje ognjegasci, imeli ste misel tudi stopiti v družbo Mohorjevo, te misli, nikar je ne zgubite, našli bote veliko in pa lepih cvetlic, ki vam bodo kinč za ta in oni svet. Ako ste Slovenci in vam po žilah teče slovenska kri, to pokažite javno pred vsemi ljudmi, ali vas je morda sram. Da bi imeli na službeni obleki slovenske črke? In še tisti „F.“ na vaših kapah, ki pomeni „Feuerwehr“, proč z njim, ako hočete Slovenci biti. In kot spoštovani ne smešite sami sebe in ne norite s tujščino. Tukaj na trdo slovenski zemlji postavite se moško in recite: Slovenci smo! Proč torej z nepotrebnimi črkami.

Mamka je Slovenka bila,

Ki me je rodila.

Slovenec sem! Slovenec bom!

**S Ptuj.** (Slavnost) V četrtek, dne 7. februarja t. l. priredi učiteljstvo Ptujkega okraja svojemu starosti in umirovljenemu nadučitelju v Ptujski okolici, g. Karolu Švajgel-nu, kateremu je presvitli cesar za njegovo štiri in petdesetletno trudapolno in blagonosno učiteljevanje zlati križec podelil, dostojno slavnost z naslednjim vsporedom: Ob 10. uri dopoldne bode v minoritski cerkvi slovenska sv. meša z